

నమస్తే తెలంగాణ

13

శ్రీరాజరాజేశ్వరీదేవి

కల్యాణాయత పూర్ణచంద్రవదనాం ప్రాణేశ్వరానందినీం పూర్ణాం పూర్ణతరాం పరేశమహీషీం పూర్ణామ్మతాస్మాదివీం సంపూర్ణాం పరమోత్తమామ్మృతకళాం విద్యావతీం భారతీం శ్రీవక్రప్రియ బిందు తర్యణ పరాం శ్రీరాజరాజేశ్వరీం॥

నేటి లలంకారం

స్వప్రకాశ జ్యోతి స్వయాపంతో, పరమేశ్వరుడి అంశాన్ని ఆసనంగా చేసుకుని, సకల భువన ప్రాప్యం దాలకు ఆరాధ్యదేవతగా పూజలందుకునే అమ్మ అవతారం శ్రీరాజరాజేశ్వరీదేవి. మహా త్రిపురసుందరిగా ఈమె శ్రీవక్ర నివాసినియై ఉంటుంది. నిశ్చల చిత్తంతో తనను ఆరాధించిన వారికి ఇచ్చా, జ్ఞాన, శ్రీయాశక్తులను వరంగా ఆసుగ్రహిస్తుంది. మాయా మోహితమైన మానవ మనోబైజన్యం ఈ తల్లి ఉహనన ద్వారా ఉద్ధిపితమవుతుంది. అపరాజితాదేవిగా కూడా ఈ తల్లి పూజలు అందుకుంటుంది. ఈమె యోగముత్రి, పనుపు వచ్చని పూలతో అమ్మను పూజించాలి. లలితా సహస్రనామ పారాయణ చేయాలి. శ్రీవక్రార్చన, కుంకుమార్చన, సప్తశతీ పారాయణ, చండీహోమం చేసిన వారికి ఇష్టకామ్యాలను అనుగ్రహిస్తుంది. సువాసిని పూజ చేసి, భక్తులు, భోజ్యాలతో మహానివేదన, ప్రత్యేకంగా లడ్డూలు నివేదన చేయాలి.

విజయానికి సంకేతం పాలపిట్ట

విజయదశమిని సమస్త విజయాలకు సంకేతంగా భావిస్తారు. ఆశ్వయుజ మాసంలో సహరాశ్రుల సందర్భంగా అమ్మవారిని నవ దుర్గలుగా పూజించి, దశమి నాడు అపరాజితాదేవిని రాజరాజేశ్వరిగా ఆరాధిస్తారు. విజయాన్ని ప్రసాదించాలని కోరుకుంటారు. దసరా నాడు సీమాలంఘనం చేసి (గ్రామశివారు దాటి) ఈశాన్య భాగంలో అమ్మవారికి ప్రత్యేక పూజలు చేస్తారు. శశీమృక్షాన్ని పూజించి దసరా వేడుకను ఉత్సాహంగా చేసుకుంటారు. తర్వాత పాలపిట్టను దర్శించుకోవడం ఆనవాయితీ. నీలం, పసుపు రంగుల కలలో తోట ఎంతో అందంగా కనిపించే పాలపిట్టను విజయానికి ప్రతీకగా భావిస్తారు. పాలపిట్టను దర్శించడం చెనుక కొన్ని ఇతిహాసాలకు కథలు కూడా ప్రచారంలో ఉన్నాయి. రామణుడితో యుద్ధానికి వెయ్యేటప్పుడు రాముడికి పాలపిట్ట దర్శనమిచ్చిందని చెబుతారు. అలాగే అజ్ఞాతవాసం ముగిందించి పాండవులు విజయదశమి నాడు జమ్మిచెట్టును పూజించి, దాన్ని దురిచి ఆయుధాలు తీసుకున్న తరుణంలోనూ వారికి పాలపిట్ట దర్శనమిచ్చిందన్న కథ ప్రచారంలో ఉంది. శ్రీతాయంగంలో శ్రీరాముడికి, ద్వాపరంలో పాండవులకు పాలపిట్ట దర్శనం అర్చనతో విజయం లభించిన విశేషాలున్నాయి. ఈ మేరకు దసరా నాడు విజయోత్సాహానికి సూచకంగా శశీమృక్షాన్ని పూజించడం, సీమాలంఘనంతోపాటు పాలపిట్టను చూడాలనే సంప్రదాయం ఏర్పడింది.

విజయ దశమి

లందరికీ పండుగ!

ఆ దర్శి ఇంట ప్రతీ దసరా వ్యత్యేకమే.

యుగాల కిందట అసురశక్తిపై అమ్మ

సాధించిన విజయానికి ప్రతీకగా

మనమంతా దసరా జరుపుకోవాలి!

కానీ, ఆదికృతి అనగా భావించే

ఆడపిల్లలు సాధిస్తున్న వరుస విజయాలకు

ఆ లోగిలిలో దసరా మలంత సరదాగా

జరుగుతుంటుంది!! వాళ్లది సాధారణమైన

గెలుపు కాదు! ఒకే పేరు పంచుకున్నట్టిన

నలుగురు అక్కచెల్లెండ్లు ఎంటిటిఎస్ సీట్లు

పొంది అసాధారణ మజిలీ లందుకున్నారు.

విజయమంటే ఇదీ అంటున్నారు. తమ

ఇంటిలో లర్థంతరంగా తమను చాలించిన

పెద్దలకు నివాళిగా పట్టుపట్టి, ఎంటిటిఎస్

సీట్లు కొట్టారు. వారి గెలుపు.. ఎందరి

ప్రాణాలనే నిలబెడుతుంది. మరెందరికో

ఆరోగ్యాన్ని ప్రసాదిస్తుంది. నిద్దిపేట గడ్డకు

చెందిన ఈ చదువుల తల్లుల

విజయాగాధ ఎందరికో ఆదర్శం.

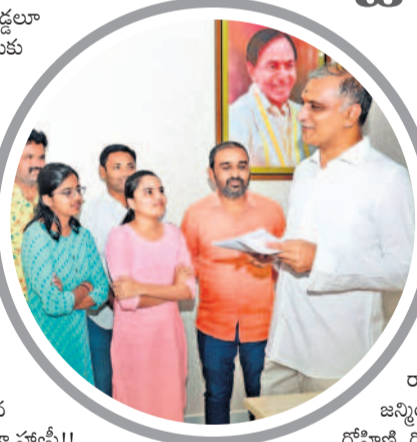

నలుగురు

బిడ్డలతో ఒకరు డాక్టర్ సగర్లంగా తలెత్తుకుంటారు. ఇద్దరు వైద్యులు అయితే.. వారి ఆనందానికి అవధులు ఉండవు. తాము జన్మనిచ్చిన నలుగురు బిడ్డలూ తెల్లకోలు మేనుకుని కండ్లముందుకు వస్తున్నారు. ఏ రేంజీలో ఉంటుంటే ఊహించుకోండి. సిద్దిపేట డిల్ల వచ్చినవారిని చెందిన కొందరి పండుగం (కేజరీ), శారద దంపతుల.. పుత్రికాత్మాశంకం ఇప్పుడు నాలుగంతలు అయింది. తొలిమూలు ఆడపిల్ల.. అందరికీ హ్యాపీ! రింకో కాస్సు.. ఆడకూతురు, అయినా హ్యాపీ!! మూడో కాస్సు.. కవలలు. కలవ ల్లాంటి ఇద్దరు ఆడపిల్లలు.. ఇంకా హ్యాపీ!! ఆ తండ్రి ఆనందానికి అపద్ధిలే! ముగ్గురుమ్మలు, మూలపుట్టు తన ఇంట నలుగురు అమ్మాయిల రూపంలో అవతరించినది పాంపాపోయాడు. ఆ బిడ్డలకు జన్మనిచ్చిన తల్లి మనసు కూడా అంతే ఉప్పొంగింది. ఆ బిడ్డలను ఉన్నతంగా చదివించాలని బలంగా ఆసక్తి న్నారు ఇద్దరు. వాళ్ల కలలు సాకారం అయ్యాయి. ఆరేండ్ల కిందట పెద్దబిడ్డ ఎంటిటిఎస్ సీటు కొట్టింది. నాలుగిండ్ల కిందట రింకో బిడ్డ వైద్య విద్యలో ర్యాంకు సాధించింది. ఇప్పుడు చిన్నబిడ్డలు ఇద్దరూ ఆక్సల బాలలోనే ఎంటిటి ఎస్ సీట్లు సాధించారు. నలుగురినీ వైద్య విద్య చదివించడం ఎందుకు? అంటే.. దాని చెనుక పెద్ద కథ ఉంది!

కొంక రాంచంద్రం కుటుంబం నిరుపేద కుటుంబం. పది హెక్టార్ల ఎడమ అద్దిన కోటిలో కూడా. గొంతు కాస్తా కారణంగా అమ్మ నడిచిపోవడం తన పుట్టి చాలించింది. రాంచంద్రం ఆస్తిని ఫిన్స్ వచ్చింది. ఓ రోజు తీవ్ర జ్వరం వచ్చింది. సిద్దిపేట దవాఖానం తీసుకెళ్లారు. సాయంత్రం దాకా చికిత్స అందించిన వైద్యులు 'లాజం లేదు పట్టా నికీ తీసుకెళ్లమని చెప్పారు. హైదరాబాద్ కు తీసుకెళ్లడం దా మార్గం మధ్యలోనే ఆయన కన్నుమూశారు. తర్వాత కొన్నాళ్లకు రాంచంద్రం తండ్రి పక్షవాతంతో కన్నుమూశారు. ఇలా ఒకరి తర్వాత ఒకరు ముగ్గురు ఆర్థంకరంగా తనను ఆందించారు. చదువుకోవాలని ఎంత ఆసక్తి ఉన్నా.. కుటుంబ పరిస్థితుల కారణంగా రాంచంద్రం పదో తరగతిలోనే చదువు ఆపేయాల్సి వచ్చింది. చిన్నాచిక కాపసులు చేసుకుంటూ జీవనం కొనసాగించాడు. కుటుంబని నేర్పుకొని డిగ్రీగా స్థిరపడ్డాడు. అయితే, తమ కుటుంబంలో వరుస మరణాలకు కారణం సరైన వైద్యం అందకపోవడమే అనే భావన అతనిలో గూడుకట్టుకుంది. కొన్నాళ్లకు రాంచంద్రం వివాహం శారదతో జరిగింది. వారికి పండలి ఆడబిడ్డ పుట్టింది. ఆమెకు మమత అని పేరు

దర్శి డాక్టర్స్ Doctor Sisters డాక్టర్ సిస్టర్స్

పెట్టుకున్నారు. బిడ్డను డాక్టర్స్ చేయాలని ఆమె పుట్టినప్పుడే అనుకున్నారు రాంచంద్రం. తర్వాత మారుమరి జన్మించింది. కొన్నాళ్లకు కవలలు రోహిణి, రోహిణి జన్మించారు. పెద్దబిడ్డకు జరిగిన కథంతా చెప్పి రాంచంద్రం 'జరిగిన కథంతా చెప్పి రాంచంద్రం. ఆ మూలుగు మమత తోపాటు మిగతా బిడ్డలూ వింటుండేవారు. 'మేమూ డాక్టర్ల అయితాం నాన్నా!' అనేవారు. ఆ మూలకు ఆ తండ్రి కండ్లు చెప్పగిల్లేవి. తల్లి మాత్రం డాక్టర్ చదివించడం అంటే మూలూ ఆనుకునేది!

మాకు నలుగురు అమ్మాయిలే అని ఎన్నడూ భావపడలేదు. దాని పోసిన వాడే నీరు పోస్తాననే భారతంనే ముందుకు పోతున్నాం. నిజాయితీగా బతికి.. ఆ భగవంతుడే దారి చూపుతూ, చాలా సార్లు మిత్రులు ఆర్థికంగా ఆడుకునేవారు. మళ్ళీ వాళ్లకు తిరిగి ఇచ్చేస్తుంటాం. వారి సాయాన్ని ఎన్నటికీ మర్చిపోతాం. ఇంటి మీద కూడా అప్పు తీసుకొని బిడ్డలను చదివిస్తున్నాం. మా గురించి తెలుసుకొని ఎమ్మెల్యే హోదీరావు సారే మమ్మల్ని పిలిపించుకున్నారు. సారే మాకు సాయం చేశారు. వారికి కృతజ్ఞతలు. భవిష్యత్తులోనూ ఆడుకుంటానని చెప్పారు. సారేకు మా కుటుంబం కరవున ప్రత్యేక ధన్యవాదాలు.

ఎనిమిదో తరగతి వరకు సిద్దిపేటలోని శ్రీసాయి విద్యాలయం (తెలుగు మీడియం), సిద్దాద్ పాఠశాలలో తొమ్మిది, పది చదివాను. ఇంటర్ హైదరాబాద్ లో చేశాను. 2020లో ఎంటిటిఎస్ సీటు సాధించి కరింగర్ వెల్ఫేర్ ఆనందాద్ కళాశాలలో వైద్య విద్యలో చేరాను. ప్రస్తుతం సైన్స్ ఇంటర్ చేస్తున్నాను. మా అక్కకు ఎంటిటిఎస్ సీటు వచ్చినప్పుడే నాకు వచ్చేది. కానీ కొంచెం అనారోగ్యం కారణంగా నాన్న ఇంటికి తీసుకువచ్చారు. నాకు ఆరోగ్యం బాగాలేకపోవడంతో కుంగబాటుకు గురయ్యాం. రెండేండ్లు ఇంటి దగ్గర ఉండి చదువుకున్నాం. అనెల్లినో కోటింటి తీసుకున్నా. దీంతోపాటు యూట్యూబ్ పాఠాలు వింటూ ప్రీవేర్ అయ్యాం. మొత్తంగా 2020లో ఎంటిటిఎస్ సీటు సాధించాను' అని తన విజయాగాధను పంచుకుంది మాధురి.

ఆడపిల్లలని కలత చెందలేదు

నాన్న ప్రోత్సాహం
అమ్మాయిన్నాల ఆశయాలను నిరవేర్చాలనే తపనతో మమత కష్టపడి చదివేది. అక్కను మాన్యువల్స్ రైల్వే చక్కగా చదివేవారు. తండ్రి మూలుగు నిలబెట్టాలనే సంకల్పంతో మమత అహారహం శ్రమించేది. 'సరైన వైద్యం అందక మన కుటుంబం ఎంతో నష్టపోయేది. మన కష్టం ఎవరికీ రావద్దంటే.. మన కుటుంబంలో నుంచి డాక్టర్లు రావాలి' అని నాన్న ఎప్పుడూ చెబుతుండేవారు. మూలకే పరిమితం కాలేదు నాన్న. ఎన్ని కష్టాలు ఎదురైనా మా చదువులకు ఏ లోటూ రాకుండా చూసుకున్నారు. మొదట్లో అందరూ తెలుగు మీడియంలో చదివాం. ఒకేసారి ఇంటర్లో ఇంగ్లీష్ మీడియంలోకి

మా అక్కయ్య స్ఫూర్తి
అక్క నడిచిన బాటలోనే ముగ్గురు చెల్లెండ్లూ నడిచారు. ఆమె స్ఫూర్తితో పట్టుదలగా చదివారు. 'అమ్మాయిన్నాల కష్టం చూస్తూ పెరిగాం.. 'ఆడపిల్లలను ఇంతగా చదివించడం అసభవమా' అని వారామంది నాన్నను అంటుండేవారు. 'నా బిడ్డలు చదువుల తల్లులు' అని సమాధానం ఇచ్చేవారు నాన్న. ఆర్థిక ఇబ్బందులు ఎన్ని ఉన్నా.. మాకు ఏ లోటూ రానివ్వలేదు. ఒకటి తరగతి నుంచి

ఆడపిల్లలని కలత చెందలేదు
మాకో సరికి కొంత ఇబ్బంది అయింది. 'ఏం కాదు.. మనం చదవాలి.. మరేకొందరికీ స్ఫూర్తినివ్వాలి' అని మెన్ను తట్టి మమ్మల్ని నాన్న ముందుకు నడిపించారు. ఆలా 2018లో ఎంటిటిఎస్ సీటు సాధించాను. విజయ వాడ సిద్దాద్ కళాశాలలో కర్నూల్ కోటలో వైద్యవిద్యలో చేరాను. 2024లో నా ఎంటిటిఎస్ పూర్తియింది. ప్రస్తుతం పీజీ కోసం ప్రీవేర్ అవుతున్నాను. మా నాన్న ఆశయానికి కొందరు నేను అయ్యాను. నన్ను చూసి మా చెల్లెండ్లూ కూడా ఎంటిటిఎస్ సీటు సాధించడం గర్వంగా ఉంది' అని చెప్పాకొచ్చింది మమత.

మా అక్కయ్య స్ఫూర్తి
అక్క నడిచిన బాటలోనే ముగ్గురు చెల్లెండ్లూ నడిచారు. ఆమె స్ఫూర్తితో పట్టుదలగా చదివారు. 'అమ్మాయిన్నాల కష్టం చూస్తూ పెరిగాం.. 'ఆడపిల్లలను ఇంతగా చదివించడం అసభవమా' అని వారామంది నాన్నను అంటుండేవారు. 'నా బిడ్డలు చదువుల తల్లులు' అని సమాధానం ఇచ్చేవారు నాన్న. ఆర్థిక ఇబ్బందులు ఎన్ని ఉన్నా.. మాకు ఏ లోటూ రానివ్వలేదు. ఒకటి తరగతి నుంచి

"శశి శకుంతల పాపం శశి శక్తి దినాని, అధునస్య ధనుర్ధారి రామస్య ప్రియదర్శినీ" అనే శ్లోకాన్ని చదువుతారు. పూజ పుర్ణులనే తర్వాత జమ్మి ఆకులను బంగారంలా భద్రంగా ఇళ్లకు తీసుకువెళ్లారు. వాటిని తమ పెద్దల చేతిలో ఉంచి వారి ఆశీర్వాదాన్ని తీసుకుంటారు. జమ్మి ఆకులకు ఉన్న ఆధ్యాత్మిక ప్రాధాన్యం రీత్యా అవి బంగారంతో సమానంగా భావిస్తారు. దీని చెనుక ఓ పురాణ కథ కూడా ప్రాచుర్యంలో ఉన్నది. కుబేరుడు ఒక నాడు ధర్మముహూరాక్షకు భయపడి జమ్మిచెట్టును ప్రాంతంలోనే బంగారాన్ని కురిపించాడంటే! అలా జమ్మి ఆకులను బంగారంగా పిలుచుకుంటారు. జమ్మిని పూజించడం అంటే జీవితంలో సకల విజయాలనూ సాధించాలని కోరుకోవడమే!

బెషధాల నిధి
ఎలాంటి వాతావరణ పరిస్థితుల్లో అయినా జమ్మి బతుకుతుంది. నీటి లభ్యత తక్కువగా ఉన్నా.. వెలిగి పెద్దదవుతుంది. కష్టసమయాలను ఎన్ని ఎదురైనా తట్టుకొని నిలబడాలని చెబుతుంది. పట్టువాసులకు అంతగా పరిచయం లేకపోవచ్చు గానీ, గ్రామీణులకు జమ్మి సుపరిచితమే. దీని కొమ్మలు, ఆకులు పశువులకు మేతగా ఉపయోగపడతాయి. దీని వేళ్ల భూసాన్ని పట్టి ఉంచుతారు. ఈ చెట్టులోని ప్రతిభాగంలోనూ బెషధ గుణాలున్నాయి. దీని నుంచి వచ్చే గాలిని పీల్చినా, దీని చుట్టూ ప్రదక్షిణలు చేసినా ఆరోగ్యం సమకూరుతుందని పెద్దల నమ్మకం.

దశదిశలా.. దసరా!

భారతదేశం అందేనే.. భిన్నత్వంలో ఏకత్వం! అనేక సంస్కృతి సంప్రదాయాల సమ్మేళనం! ఇక్కడి ఒక్కొక్క రాష్ట్రం.. దేశికదే ప్రత్యేకం! అలాగే.. 'దసరా' కూడా! 'పేరు ఒక్కటే అయినా.. ఒక్కో ప్రాంతంలో ఒక్కోరకంగా జరుగుతుంది వేడుక!
ఇంటింటు ఇలవేల్పు: దసరాకు కోతకా కొత్తగా ముస్తాబవుతుంది. బెంగాలీల ఇలవేల్పు కాళీమాత.. ఇంటింటా కొలుపుదీరుతుంది. అమ్మవారి ఆరాధనతో ప్రతి లోగిలి పాపముపుతుంది. మినసొంపైన సంగీత కచేరీలు, కసలవించిన నృత్యప్రదర్శనలు, చవులారించే పంజాకలతో.. బెంగాలీ సంధుల్ని సందడిగా మూతాయి. పూజలు, ఊరేగింపులు.. భక్తులకు ఆరోక ఆనందాన్ని పంచుతాయి.

వొహారాల వైభవం: ఇక దక్షిణాన 'దసరా' అంటేనే.. మైసూరు 1610 నుండి విజయరథ శబ్దం ఉత్సవాలు అంగరంగ వైభవంగా జరుగుతున్నాయి. ఇక్కడి రాజప్రాసాదంలో నిర్వహించే దసరా ఉత్సవాల కోసం దేశవేదికల నుండి పర్యాటకులు తరలివస్తారు. పండగ రోజున రావీ డుల్లీ ఏనుగులతో నిర్వహించే 'ఊమూసవారి'. చూసవారికి కమ్మల పండగ! ఆంధ్రాపై అమ్మవారు ఊరేగితూ వస్తుంటే.. లక్షల మంది దర్శించుకొని తనిస్తారు.

ప్రత్యేక పండుగ: ఛత్తీస్ గఢ్ లోని బస్సర్ ప్రాంతంలో దసరా అంటే ప్రత్యేక పండుగ. అడవి బిడ్డల ఆధ్యాత్మికతను ప్రసాదిస్తూ దశదిశలా వేడుకలు 75 రోజులపాటు నిర్వహిస్తారు. ఈ సందర్భంగా గిరిజనులు తమ ఆరాధనైవేద్యం 'దంతేశ్వరి దేవి'ని కొలుస్తారు. అడుగుడుగునా గిరిజన సంప్రదాయాలు పాలిస్తూ.. గ్రామ గ్రామానా సుఖాలు చేసుకుంటారు.
భల్లె భల్లె.. భండారా: పంజాబీలు శక్తి ఆరాధనతో దసరా వేడుకలు జరుపుకొంటారు. సహరాశ్రుల సందర్భంగా ఏడు రోజులపాటు ఉంటారు. రాత్రంతా జాగరం ఉంది.. భక్తిపాటలు పాడుతూ, భజనలు చేస్తారు. ఎనిమిదో రోజున దినార్చనం 'కంజిక'గా అలంకరించి, వారికి 'భండారా' అనే ప్రత్యేక వేడుక నిర్వహిస్తారు.

